

Nr ŻNG.8361.279.2014

Wysłano dnia 2015-02-13

DECYZJA Nr 14/2015

Działając na podstawie art. 40a ust. 1 pkt 3 oraz ust. 4 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno – spożywczych (tekst jednolity z 2014 r. Dz. U. poz. 669 ze zm.) oraz art. 104 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity z 2013 r. Dz. U. poz. 267 ze zm.),

Opolski Wojewódzki Inspektor Inspekcji Handlowej:

po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego wymierza przedsiębiorcy prowadzącemu działalność gospodarczą pod nazwą „**FRAPO-DYSTRYBUCJA**” Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością ul. Hurtowa 2, 62-510 Konin, NIP 665-000-32-13, karę pieniężną w wysokości 1000,00 złotych (słownie: jeden tysiąc złotych 00/100) w związku z wprowadzeniem do obrotu 2 partii wyrobów mięsnych wartości 1050,47 zł wyprodukowanych przez Zakłady Mięsne „NOVE” Sp. z o.o., 86-170 Nowe, Morgi 53, oferowanych do sprzedaży w sklepie Polomarket, przy ul. Bielskiej 13-21/1 w Opolu, a mianowicie:

1. **szynka tradycyjna** - szynka wieprzowa, wędzona, parzona (pakowana vacuum) z logo producenta „Nova” oraz napisem „Prawdziwie polski smak wędlin” w ilości 44 kg, w cenie sprzedaży (promocyjnej) 19,99 zł/kg (cena regularna 26,99 zł), wartości 879,56 zł, oznaczona terminem przydatności do spożycia: należy spożyć do: 15.09.2014, Nr partii produkcyjnej – 8375283808, którą zakwestionowano z uwagi na ekspozycje do sprzedaży w sposób niespełniający obowiązków wynikających z norm prawnych zawartych w przepisach:
- § 17 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 lipca 2007 r. w sprawie znakowania środków spożywczych (tekst jednolity z 2014 r. Dz. U. poz. 774) (zwanego dalej: „rozporządzeniem MRiRW”), z uwagi na brak uwidocznienia w miejscu sprzedaży wykazu składników – obowiązującego do dnia 08.01.2015 r. W obecnym stanie prawnym powyższe nieprawidłowości naruszają § 19 ust 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych (Dz. U. z 2015 r. poz. 29) – obowiązującego od 09.01.2015r.,
- art. 14 ust. 3 lit. b rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 178/2002 z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującego Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającego procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz. Urz. UE L z 2002 r. Nr 31, s.1 z późn. zm.), (zwanego dalej: „rozporządzeniem nr 178/2002”) ustanawiającego

ogólny wymóg w zakresie przekazywania konsumentom informacji dotyczącej unikania konkretnych negatywnych skutków dla zdrowia związanych z daną żywnością lub rodzajem żywności, co szczegółowo zostało sprecyzowane w art. 44 ust. 1 lit. a rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1924/2006 i (WE) nr 1925/2006 oraz uchylenia dyrektywy Komisji 87/250/EWG, dyrektywy Rady 90/496/EWG, dyrektywy Komisji 1999/10/WE, dyrektywy 2000/13/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, dyrektywy Komisji 2002/67/WE i 2008/5/WE oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 608/2004 (Dz. Urz. UE L z 2011, Nr 304, s. 18 ze zm.), (zwanego dalej: „rozporządzeniem 1169/2011”),

- art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (tekst jednolity z 2014 r. Dz. U., poz. 669 ze zm.), (zwanej dalej: „ustawą o jakości handlowej”) w związku z art. 46 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (tekst jednolity z 2010 r. Dz. U. Nr 136, poz. 914 ze zm.) (zwanej dalej: „ustawą o bezpieczeństwie żywności i żywienia”) - tekst ustaw w brzmieniu przed zmianą z dnia 13 grudnia 2014 r. Od dnia 13 grudnia 2014 r. powyższe nieprawidłowości naruszają art. 36 ust. 2 oraz art 7 ust. 1 lit. a i art 7 ust. 2 rozporządzenia 1169/2011 (w zakresie wprowadzania konsumenta w błąd), zgodnie, z którymi informacje na temat żywności muszą być rzetelne oraz nie mogą wprowadzać konsumentów w błąd.

2. **szynka wiejska**, wędzonka wieprzowa, wędzona, parzona (pakowana vacuum) w ilości 9 kg, w cenie sprzedaży 18,99 zł/kg, wartości 170,91 zł, oznaczona terminem przydatności do spożycia: należy spożyć do: 07.09.2014 r., Nr partii produkcyjnej – 8371883778, którą zakwestionowana z uwagi na ekspozycje do sprzedaży w sposób niespełniający obowiązków wynikających z norm prawnych zawartych w przepisach:

- § 17 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia *MRiRW* w sprawie znakowania środków spożywczych, zgodnie, z którym w przypadku środków spożywczych bez opakowań lub pakowanych przy sprzedaży, oprócz nazwy środka spożywczego podaje się nazwę oraz imię i nazwisko producenta – obowiązującego do dnia 08.01.2015 r., w obecnym stanie prawnym powyższe nieprawidłowości naruszają art. § 19 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 grudnia 2014 r. w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych (Dz. U. z 2015 r. poz. 29),
- § 17 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia *MRiRW* w sprawie znakowania środków spożywczych, z uwagi na nieuwidocznienie w miejscu sprzedaży wykazu składników – obowiązującego do dnia 08.01.2015 r. Od dnia 09.01.2015 r. powyższe nieprawidłowości naruszają art. § 19 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 grudnia 2014 r. w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych (Dz. U. z 2015r. poz. 29),
- art. 14 ust. 3 lit. b rozporządzenia nr 178/2002 Europejskiego i Rady (WE) ustanawiający ogólny wymóg w zakresie przekazywania konsumentom informacji dotyczącej unikania konkretnych negatywnych skutków dla zdrowia związanych z daną żywnością lub rodzajem żywności, co szczegółowo zostało sprecyzowane w art. 44 ust. 1 lit. a rozporządzenia 1169/2011,
- art. 6 ust. 2 ustawy o jakości handlowej, w związku z art. 46 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia - tekst ustaw w brzmieniu przed zmianą z dnia 13 grudnia 2014 r. Od dnia 13 grudnia 2014 r. powyższe nieprawidłowości naruszają art. 36 ust. 2 oraz art 7 ust. 1 lit. a i art 7 ust. 2 rozporządzenia 1169/2011 (w zakresie wprowadzania konsumenta w błąd), zgodnie z którymi informacje na temat żywności muszą być rzetelne oraz nie mogą wprowadzać konsumentów w błąd.

Uzasadnienie:

W dniach 2 – 5 września 2014 r. inspektorzy reprezentujący Opolskiego Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej (zwanego dalej: OWI/H), działając na podstawie upoważnienia do przeprowadzenia urzędowej kontroli żywności Nr ŻNG-279/2014 z dnia 01.09.2014 r. przeprowadzili urzędową kontrolę żywności w sklepie Polomarket zlokalizowanym przy ul. Bielskiej 13-21/1, 45-015 Opole, należącym do: „FRAPO-DYSTRYBUCJA” Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, ul. Hurtowa 2, 62 – 510 Konin, (zwanej dalej: Stroną).

Kontrolę przeprowadzono na podstawie:

- art. 3 ust. 1, 2, 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 882/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie kontroli urzędowych przeprowadzanych w celu sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym oraz regułami dotyczącymi zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt (Dz. Urz. UE L z 2004 r., Nr 165, s.1 ze zm.),
- art. 17 ust. 3 *ustawy o jakości handlowej*,
- art. 3 ust. 1 pkt 6 oraz art. 3 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o Inspekcji Handlowej (tekst jednolity z 2013 r., Dz. U. z 2014 r., poz. 148 ze zm.),

OWI/H wyjaśnia, iż w czasie od września 2014r. do stycznia 2015r. nastąpiła zmiana przepisów dotyczących wymagań prawa żywnościowego oraz znakowania środków spożywczych. W związku z powyższym stwierdzone w trakcie kontroli nieprawidłowości (stan prawny na dzień 5 września 2014r.) naruszają również obecne przepisy nowego rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 grudnia 2014 r. w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych (Dz. U. z 2015 r. poz. 29) oraz rozporządzenia 1169/2011.

W trakcie prowadzonych działań kontrolnych dokonano oceny oznakowania m.in. przetworów mięsnych oraz innych artykułów spożywczych w zakresie dobrowolnego oznakowania informacjami typu: „tradycyjny”, „wiejski”, stosownie do oznaczeń handlowych zadeklarowanych przez producentów. W wyniku dokonanej oceny zakwestionowano 2 partie wyrobów mięsnych oferowanych do sprzedaży luzem wartości 1050,47 zł, a mianowicie:

1. **szynka tradycyjna** - szynka wieprzowa, wędzona, parzona (pakowana vacuum) z logo producenta „Nova” oraz napisem „Prawdziwie polski smak wędlin”) w ilości 44 kg, w cenie sprzedaży (promocyjnej) 19,99 zł/kg (cena regularna 26,99 zł), wartości 879,56 zł, oznaczona terminem przydatności do spożycia: należy spożyć do: 15.09.2014, Nr partii produkcyjnej – 8375283808,

która nie spełniała wymagań jakości handlowej z uwagi na brak uwidocznienia w miejscu sprzedaży:

- wykazu składu surowcowego – co narusza treść § 17 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia MRiRW w sprawie znakowania środków spożywczych, zgodnie z którym w przypadku środków spożywczych bez opakowań lub pakowanych przy sprzedaży, oprócz nazwy środka spożywczego podaje się między innymi: wykaz składników – obowiązującego do dnia 08.01.2015 r.,
- składników alergennych – co narusza treść art. 14 ust. 3 lit. b rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 178/2002, który określa ogólny wymóg udostępniania informacji konsumentom, dotyczących unikania konkretnych negatywnych skutków dla zdrowia związanych z daną żywnością lub rodzajem żywności.

Ponadto wyżej wymieniony wyrób mięsny wprowadzania konsumenta w błąd, co do charakterystyki środka spożywczego, w tym nazwy i właściwości sugerującej tradycyjny sposób produkcji lub przetwarzania. Zastosowana w nazwie wyrobu informacja „tradycyjna” przy jednoczesnym użyciu do produkcji składników i substancji dodatkowych m.in.: stabilizatory E451, E450, E452, E262(ii), E327, substancja zagęszczająca E407, wzmacniacz smaku E621, przeciwutleniacz E316, aromat dymu wędzonego oraz substancja konserwująca E250.

Do produkcji szynki tradycyjnej zużyto 84% mięsa wieprzowego, co narusza treść obecnie obowiązującego art. 7 ust. 1 pkt 1 lit. a rozporządzenia 1169/2011.

2. **szynka wiejska** - wędzonka wieprzowa, wędzona, parzona (pakowana vacuum) w ilości 9 kg, w cenie sprzedaży 18,99 zł/kg, wartości 170,91 zł, oznaczona terminem przydatności do spożycia: należy spożyć do: 07.09.2014 r., Nr partii produkcyjnej – 8371883778, która nie spełnia wymagań jakości handlowej z uwagi na brak uwidocznienia w miejscu sprzedaży informacji odnośnie:

- danych identyfikujących producenta/wytwórcę – co narusza treść § 17 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia MRiRW w sprawie znakowania środków spożywczych, który stanowi iż w przypadku środków spożywczych bez opakowań lub pakowanych przy sprzedaży, oprócz nazwy środka spożywczego podaje się między innymi: nazwę albo imię i nazwisko producenta - obowiązującego do dnia 08.01.2015 r.,
- wykazu składu surowcowego – co narusza treść § 17 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia MRiRW w sprawie znakowania środków spożywczych, zgodnie z którym w przypadku środków spożywczych bez opakowań lub pakowanych przy sprzedaży, oprócz nazwy środka spożywczego podaje się między innymi: wykaz składników - obowiązującego do dnia 08.01.2015 r.,
- składników alergennych – co narusza treść art. 14 ust. 3 lit. b rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 178/2002, który określa ogólny wymóg udostępniania informacji konsumentom, dotyczących unikania konkretnych negatywnych skutków dla zdrowia związanych z daną żywnością lub rodzajem żywności.

Ponadto nazwa wyrobu mięsnego „szynka wiejska” może wprowadzać konsumenta w błąd, co do charakterystyki środka spożywczego, w tym nazwy i właściwości sugerującej wiejski sposób produkcji lub przetwarzania. Natomiast ze składu surowcowego „szynki wiejskiej” wynika, iż do produkcji użyto mięśni szynki wieprzowej ze skórą 68%, izolat białka sojowego, stabilizatory E451, E452, E262, E327, substancja zagęszczająca E407, przeciwutleniacze E316, E301, wzmacniacze smaku E621, E635, aromaty, regulator kwasowości E30, substancja konserwująca E250. Powyższe narusza treść art. 6 ust. 2 ustawy o jakości handlowej, w związku z art. 46 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia - tekst ustaw w brzmieniu przed zmianą z dnia 13 grudnia 2014 r.

Przebieg i ustalenia poczynione w toku kontroli zostały opisane w protokole kontroli oraz w protokole oględzin przyjętym bez zastrzeżeń przez osobę upoważnioną do reprezentowania strony Pana [REDAKOWANE] – kierownika sklepu.

W dniu 22 września 2014 r. Wojewódzki Inspektor działając na podstawie art. 34 ustawy o Inspekcji Handlowej wystosował do producenta zakwestionowanych artykułów rolno –spożywczych wystąpienie pokontrolne, wnosząc o podanie przyczyn stwierdzonych nieprawidłowości oraz powiadomienie o podjętych działaniach zmierzających do ich usunięcia.

W piśmie z dnia 10 października 2014 r. (stanowiącym odpowiedź na wystąpienie pokontrolne) producent wskazał, że w ramach działań naprawczych rozpoczął pracę nad zmianą nazw produktów, aby nie wprowadzały konsumentów w błąd i były zgodne z obecnie obowiązującymi przepisami prawnymi. Producent zadeklarował, że nazwy produktów przestaną zawierać informacje „tradycyjny”, „wiejski”.

W oparciu o zebrany w toku kontroli materiał dowodowy Wojewódzki Inspektor uznał za zasadne wszczęcie postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia Stronie kary pieniężnej na podstawie art. 40 a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej z tytułu wprowadzenie do obrotu artykułu rolno – spożywczego o niewłaściwej jakości handlowej.

W dniu 15 stycznia 2015 r. OWIiH zawiadomił Stronę o wszczęciu z urzędu postępowania administracyjnego. Strona została także poinformowana, że przed wydaniem decyzji kończącej postępowanie w sprawie, przysługuje jej na podstawie art. 10 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego* (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r, poz.267 ze zm.) (zwanej dalej „Kpa”), prawo do zapoznania się z aktami sprawy, a także wypowiedzenia się, co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszenia żądań. Mając na uwadze, iż ciągłość postępowania administracyjnego jest istotnym czynnikiem zapewniającym możliwość rozstrzygnięcia sprawy administracyjnej w granicach obowiązujących terminów, a prawo Strony do dysponowania postępowaniem administracyjnym jest ograniczone Wojewódzki Inspektor wyznaczył Stronie 10 – dniowy termin do zapoznania się z dowodami zebranymi w sprawie, liczony od dnia doręczenia zawiadomienia o wszczęciu postępowania administracyjnego. Strona w piśmie z dnia 24.01.2015 r. (data wpływu) stanowiącym odpowiedź na zawiadomienie o wszczęciu postępowania administracyjnego poinformowała, iż zgadza się ze stanowiskiem OWIiH. Niemniej jednak, ze względu na fakt, iż producent wycofał już zakwestionowane produkty mięsne tj „szynkę tradycyjną” oraz „szynkę wiejską” z listy asortymentowej, natomiast wprowadził produkty pod nawą „szynka dębowa” oraz „szynka gotowana”, kontrolowany wniósł o odstąpienie od nałożenia kary.

Zważywszy na brak przesłanki do umorzenia postępowania administracyjnego przewidzianej w art. 105 § 1 „Kpa” OWIiH kontynuuje postępowanie rozstrzygając ją niniejszą decyzją administracyjną.

Opolski Wojewódzki Inspektor Inspekcji Handlowej ustalił i stwierdził, co następuje:

„FRAPO-DYSTRYBUCJA” Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością ul. Hurtowa 2, 62-510 Konin, jest przedsiębiorcą zarejestrowanym pod nr KRS 0000226210 w Sądzie Rejonowym w Poznaniu – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu, IX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego. Na podstawie dokumentów wewnętrznych tj. PZ 00333/08/14 z dnia 31.08.2014 r. oraz PZ 00246/08/14 z dnia 22.08.2014 r. wprowadził do obrotu handlowego (w sklepie Polomarket, zlokalizowanym w Opolu przy ul. Bielska 13-21/1) 2 partie wyrobów mięsnych nie spełniających wymagań ustawy o jakości handlowej środków spożywczych.

Zgodnie z **art. 4 ust. 1 ustawy o jakości handlowej** wprowadzane do obrotu artykuły rolno – spożywcze powinny spełniać wymagania w zakresie jakości handlowej, jeżeli w przepisach o jakości handlowej zostały określone takie wymagania oraz dodatkowe wymagania dotyczące tych artykułów, jeżeli ich spełnienie zostało zadeklarowane przez producenta. Definicja zawarta w **art. 3 pkt 5 ustawy o jakości handlowej**, przez jakość handlową należy rozumieć cechy artykułu rolno-spożywczego dotyczące jego właściwości organoleptycznych, fizykochemicznych i mikrobiologicznych w zakresie technologii produkcji, wielkości lub masy oraz wymagania wynikające ze sposobu produkcji, opakowania, prezentacji i oznakowania, nieobjęte wymaganiami sanitarnymi, weterynaryjnymi lub fitosanitarnymi.

Art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej stanowi: „Kto wprowadza do obrotu artykuły rolno-spożywcze, nie odpowiadające jakości handlowej określonej w przepisach o jakości handlowej lub deklarowanej przez producenta w oznakowaniu tych artykułów, podlega karze pieniężnej w wysokości do pięciokrotnej wartości korzyści majątkowej uzyskanej lub, która mogłaby zostać uzyskana przez wprowadzenie tych artykułów rolno – spożywczych do obrotu, nie niższej jednak niż 500 zł”.

Uwzględniając definicję „obrotu” zawartą w **art. 3 pkt 4 ustawy o jakości handlowej**, odwołującą się do treści **art. 3 pkt 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 178/2002**, za jakość handlową odpowiada nie tylko producent, ale także przedsiębiorcy prowadzący obrót handlowy produktami żywnościowymi na każdym jego etapie, w tym także hurtowym i detalicznym. Obowiązujące regulacje prawne w zakresie obrotu produktami

żywnościowymi to jest, w szczególności rozporządzenie nr 178/2002, tworzą podstawy do zapewnienia wysokiego poziomu ochrony zdrowia ludzkiego i interesów konsumentów w zakresie żywności. **Art. 8** stanowi, iż prawo żywnościowe ma na celu ochronę interesów konsumentów i powinno stanowić podstawę dokonywania przez konsumentów świadomego wyboru związanego ze spożywaną przez nich żywnością.

W świetle powyższego nie ulega wątpliwości, iż *Strona* posiada status podmiotu wprowadzającego na rynek środki spożywcze. Tym samym podlega rygorom określonym w *ustawie o jakości* i jej działania mogą być poddane ocenie w kwestii odpowiedzialności za jakość produktów spożywczych będących przedmiotem obrotu handlowego.

W myśl art. **16 rozporządzenia 178/2002** etyketowanie, reklama i prezentacja żywności lub pasz, z uwzględnieniem ich kształtu, wyglądu lub opakowania, używanych opakowań, sposobu ułożenia i miejsca wystawienia oraz informacji udostępnionych na ich temat w jakikolwiek sposób, nie może wprowadzać konsumenta w błąd. Ponadto regulacja ta ma na celu zwalczanie nieuczciwej konkurencji, gdyż informacja typu „wiejska”, „tradycyjna” sugeruje szczególne właściwości produktu, których produkt ten nie posiada. Stanowisko dotyczące zakazu wprowadzania konsumenta w błąd odnośnie nazwy, rodzaju i właściwości środka spożywczego podzielił Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 12 marca 2014 r. Sygn. VI SA/Wa 2046/13. W uzasadnieniu oddalenia skargi w sprawie oznakowania produktu wprowadzającego konsumenta w błąd Sąd wskazał iż, „oznakowanie środka spożywczego nie może wprowadzać konsumenta w błąd, w szczególności co do charakterystyki środka spożywczego, w tym jego nazwy, rodzaju, właściwości, składu, ilości, trwałości, źródła lub miejsca pochodzenia, metod wytwarzania lub produkcji”.

Na podstawie art. 7 ust. 1 lit. a rozporządzenia 1169/2011 informacje na temat żywności nie mogą wprowadzać konsumentów w błąd, w szczególności co do właściwości środka spożywczego, a w szczególności co do jego charakteru, tożsamości, właściwości, składu, ilości, trwałości, kraju lub miejsca pochodzenia, metod wytwarzania lub produkcji. Jak również zgodnie z art. 7 ust.2 rozporządzenia 1169/2011 informacje na temat żywności muszą być rzetelne, jasne i łatwe do zrozumienia dla konsumenta. Z uwagi cel jakim jest osiągnięcie wysokiego poziomu ochrony konsumenta przytoczone aktualne przepisy stanowią pewnego rodzaju kopię dotychczas uchylonym, czego potwierdzeniem jest **art. 46 ust 1 pkt 1 lit. a ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia**, który stanowił, że oznakowanie środka spożywczego nie może wprowadzać konsumenta w błąd, w szczególności co do charakterystyki środka spożywczego, w tym jego nazwy, rodzaju, właściwości, składu, ilości, trwałości, źródła lub miejsca pochodzenia, metod wytwarzania lub produkcji. Przepis ten odnosi się również do reklam i prezentacji artykułów rolno-spożywczych (**art. 6 ust. 3 ustawy o jakości handlowej**).

Omawiając niniejsze zagadnienie należy zwrócić uwagę na wytyczne **Brytyjskiej Agencji ds. Standardów Żywności FSA (Food Standard Agency)**, (zwanej dalej: „FSA”), zatytułowane „Kryteria stosowania terminów „świeży”, „czysty”, „naturalny” itp. w znakowaniu żywności”.

Jednym z głównych zadań FSA jest poprawa standardów znakowania żywności.

W odniesieniu do zalecanych kryteriów stosowania terminu „wiejski” FSA zaznacza, iż: termin „**wiejski**” „**wieś**”, „**gospodarstwo**” lub podobnych wyobrażeń typowo wiejskich scen może wprowadzać konsumenta w błąd, jeżeli żywność, której takie terminy dotyczą nie została wyprodukowana w gospodarstwie wiejskim w rozumieniu typowego konsumenta. Termin „szynka wiejska”, może wprowadzać konsumenta w błąd co do charakterystyki środka spożywczego, w tym nazwy i właściwości sugerującej „wiejski” sposób produkcji lub przetwarzania. Ze składu surowcowego ww. produktu wynika, iż do produkcji użyto **mięśni szynki wieprzowej ze skórą 68%, izolatu białka sojowego, stabilizatorów E451, E452, E262, E327, substancji zagęszczających E407, przeciwutleniaczy E316, E301, wzmacniaczy smaku E621, E635, aromatu, regulatora kwasowości E330, substancji konserwującej E250**, czyli składników nie

stosowanych w procesie wytwarzania wyrobów w gospodarstwie wiejskim.

Według **FSA** termin tradycyjny jest powszechnie stosowany do opisywania produktów lub sposobów ich przygotowania w przypadku, gdy na rynku istnieją ich nowsze odpowiedniki. Termin ten sugeruje coś więcej niż słowa „oryginalny”. W błąd wprowadza stosowanie terminu „tradycyjny” bez dodatkowych określeń w celu rozróżnienia pomiędzy recepturą „oryginalną” a jej kolejnymi wariantami. Wytwórcy i sprzedawcy detaliczni powinni ze szczególną uwagą traktować przypadki stosowania składników, w szczególności dodatków do żywności. Muszą oni zagwarantować, że termin ten nie odnosi się do składu lub metody produkcji, której przeciętny konsument nie uznałby za „tradycyjną”, a także rozważyć, czy określenie „oryginalna receptura” lub podobne nie byłoby stosowniejsze. Zastosowanie słowa „tradycyjny” w odniesieniu do danego produktu powinno być poparte odpowiednimi dowodami.

Natomiast zakwestionowana przez OWIH „Szynka tradycyjna” posiadała informację, że do jej wyprodukowania użyto **84% mięsa wieprzowego**. Zastosowano również informację „tradycyjna” przy jednoczesnym użyciu do produkcji składników i substancji dodatkowych m.in.: **stabilizatorów E451, E450, E452, E262(ii), E327, substancji zagęszczającej E407, wzmacniacza smaku E621, przeciwutleniacza E316, aromat dymu wędzonego oraz substancji konserwującej E250.**

Rozporządzenie MRiRW w sprawie znakowania środków spożywczych stanowi w **§ 17 ust. 1 pkt 1 i 2**, że w przypadku środków spożywczych bez opakowań lub pakowanych przy sprzedaży, oprócz nazwy środka spożywczego podaje się nazwę albo imię i nazwisko producenta, wykaz składników, klasę jakości handlowej albo inny wyróżnik jakości handlowej, jeżeli zostały one ustalone w przepisach w sprawie szczegółowych wymagań w zakresie jakości handlowej poszczególnych artykułów rolno-spożywczych lub ich grup albo jeżeli obowiązek podawania klasy jakości handlowej albo wyróżnika wynika z odrębnych przepisów. Informacje te podaje się w miejscu sprzedaży na wywieszce dotyczącej danego środka spożywczego lub w inny sposób w miejscu dostępnym bezpośrednio konsumentom. W obecnie obowiązującym rozporządzeniu MRiRW uregulowania te zostały zawarte w **§ 19**.

Należy zauważyć, że w przeciwieństwie do sprzedaży żywności w formie opakowanej, w przypadku wyrobów oferowanych luzem oznakowanie w miejscu sprzedaży stanowi praktycznie jedyne źródło informacji dla nabywcy o rodzaju i właściwościach środka spożywczego.

Przepis z **art. 14 ust. 3 lit.b rozporządzenia nr 178/2002** określa ogólny wymóg udostępniania informacji konsumentom, dotyczących unikania konkretnych negatywnych skutków dla zdrowia związanych z daną żywnością lub z rodzajem żywności, w tym przypadku alergenów. Głównym źródłem informacji dla konsumenta cierpiącego na alergię pokarmową jest etykieta lub uwidoczniona informacja. Rozporządzenie MRiRW wymaga, aby każdy z alergennych składników wymienionych na liście alergenów był deklarowany na opakowaniu produktu. W myśl **art. 55 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności (Dz. Urz. UE L z 2011 r., Nr 304, s. 11)**, nn. Rozporządzenie stosuje się od dnia 13 grudnia 2014 r., pomimo że przepisy weszły w życie 20-go dnia po jego opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej. Powyższa regulacja prawna wymaga aby nazwa substancji lub produktu powodującego alergię lub reakcję nietolerancji była podkreślona za pomocą pisma wyraźnie odróżniającego ją od reszty wykazu składników, np. za pomocą czcionki, stylu lub koloru tła.

Mając na uwadze ustalenia kontroli oraz treść przytoczonych przepisów OWIH uznał, iż Strona była odpowiedzialna za wprowadzenie do obrotu niewłaściwej jakości środków spożywczych, a naruszenie przepisów żywnościowych, których się dopuściła jest na tyle istotne, że koniecznym jest nałożenie kary pieniężnej.

Zgodnie z art. 40 a ust. 5 ustawy o jakości handlowej ustalając wysokość kary, Wojewódzki Inspektor uwzględnił **stopień szkodliwości czynu, stopień zawinienia, zakres naruszenia, dotychczasową działalność strony na rynku artykułów rolno – spożywczych i wielkość jej obrotów.**

W wyniku dokonanej analizy okoliczności sprawy, OWIH ocenił **stopień szkodliwości czynu jako wysoki**, gdyż brak wykazu składników w miejscu sprzedaży wędlin bez opakowań w istotnym stopniu naruszył interesy konsumentów. Nabywcy nie mieli bezpośredniej możliwości zapoznania się z informacjami dotyczącymi składu wędlin oraz obecności składników alergennych przysługującymi im z mocy prawa. Mogło to uniemożliwić im dokonanie właściwego, zgodnego z ich oczekiwaniami wyboru. Konsument dokonując zakupu przedmiotowych wędlin nie otrzymywał podstawowej informacji o produkcie. Należy tu podkreślić, iż sprzedawca posiadał etykiety przedmiotowych wędlin lecz nie uwidocznili ich konsumentom. Niewykazanie w miejscu sprzedaży informacji o składzie produktu, może doprowadzić do zakupu i spożycia środka spożywczego niedozwolonego ze względu na stan zdrowia konsumenta. Spożycie produktu zawierającego składniki alergenne może powodować poważne konsekwencje dla zdrowia i życia konsumenta. Ponadto przy szynce tradycyjnej oprócz braku wykazu składników oraz składników alergennych brak było również nazwy lub imienia i nazwiska producenta, co również ma wpływ na dokonanie świadomego wyboru przez konsumenta.

Ponadto każda informacja umieszczona przy produkcie na etykiecie np. „tradycyjny”, „wiejski” itp. żeby nie wprowadzała konsumenta w błąd powinna być informacją uzasadnioną. W sytuacji kiedy nie ma przepisów regulujących dopuszczalność zastosowania określonego terminu, uzasadnieniem może być technologia produkcji czy składniki wiążące się z danym regionem, albo też dostawa produktu w ramach tzw. sprzedaży bezpośredniej gdyż kwalifikacja do takiej sprzedaży powoduje, że produkt został wytworzony bezpośrednio w gospodarstwie rolnym i zasługuje na miano „wiejski”, „tradycyjny”. Poprzez zastosowanie terminu „wiejski”, „tradycyjny” konsument może spodziewać się – zwłaszcza obecnie przy bogatej ofercie produktów na rynku, że produkt został wytworzony w warunkach, na jakie wskazuje nazwa czyli w wiejskich warunkach, w tradycyjny prosty sposób a nie w drodze produkcji przemysłowej. Można oczekiwać także, że takie produkty powinny zawierać możliwie ubogi wykaz składników dodatkowych, uzupełniających. Z wykazu składników wyszczególnionych na etykiecie (nie uwidocznionej dla konsumenta) omawianego produktu tj. szynki tradycyjnej wynika, iż do produkcji wykorzystano składniki i substancje dodatkowe m.in.: stabilizatorów E451, E450, E452, E262(ii), E327, substancji zagęszczającej E407, wzmacniacza smaku E621, przeciwutleniacz E316, aromat dymu wędzonego oraz substancję konserwującą E250. Natomiast do produkcji „szynki wiejskiej” użyto mięśni szynki wieprzowej ze skórą 68%, izolatu białka sojowego, stabilizatorów E451, E452, E262, E327, substancji zagęszczającej E407, przeciwutleniaczy E316, E301, wzmacniaczy smaku E621, E635, aromatów, regulatora kwasowości E330, substancji konserwującej E250, czyli składników nie stosowanych w procesie wytwarzania wyrobów w gospodarstwie wiejskim. Mając na uwadze bezpieczeństwo konsumentów ważne jest uwidocznienie w miejscu sprzedaży rzetelnych informacji o produkcie, które w istotny sposób uświadamiają nabywcę o cechach i właściwościach danego środka spożywczego.

W związku z powyższym niepełne oznakowanie ww. środków spożywczych jak również bezzasadne uwidocznienie informacji w sposób znaczący narusza interesy konsumentów, sprawiając, że konsumenci nie są wystarczająco poinformowani, a w konsekwencji mogą nabyć produkt nieodpowiadający ich oczekiwaniom.

Stopień zawinienia OWIH uznał za wysoki. Niedopełnienie obowiązków wynikających z prawa żywnościowego leży wyłącznie po Stronie kontrolowanego przedsiębiorcy, który powinien stosować obowiązujące przepisy prawa. Należy zauważyć, że wymogi prawa żywnościowego w zakresie jakości handlowej odnoszą się do żywności oferowanej konsumentom, dlatego też zapewnienie zgodności z tymi wymogami spoczywa na każdym podmiocie działającym na rynku spożywczym i jest obowiązkowe na etapie handlu detalicznego. Strona jako profesjonalista

zajmująca się obrotem środkami spożywczymi, powinna znać obowiązujące w tym zakresie przepisy i stosować je odpowiednio. Konsument ma prawo oczekiwać od sprzedającego zachowania wysokiego standardu w zakresie weryfikacji sprzedawanych przez niego produktów. Zdaniem OWIiH Strona nie dołożyła wystarczających starań, mających na celu zapobieżenia nieprawidłowości dotyczących zakwestionowanego produktu. Przyjęte przez ustawodawcę brzmienie art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej wprowadza mechanizm polegający na tym, iż każdy w stosunku, do kogo zostanie spełniona przesłanka wprowadzania do obrotu artykułów rolno-spożywczych nieodpowiedniej jakości, podlega karze określonej w tym przepisie. Sposób oznakowania produktów pozbawia jednak nabywców możliwości otrzymania rzetelnej informacji o produkcie, co skutkuje ograniczeniem podstawowych praw konsumenta.

Zakres naruszenia OWIiH ocenia jako wysoki, gdyż w omawianej kwestii naruszono wymogi w zakresie oznakowania istotne z punktu widzenia właściwości produktu oraz regulacji rynków rolnych, bowiem wprowadzenie do obrotu przetworów mięsnych niezgodnych z deklaracją i przepisami prawa żywnościowego naruszając przepisy mające na celu ochronę konsumentów. Brak rzetelnej informacji o składzie przetworów wędliniarskich, składnikach alergennych, danych identyfikujących producenta stanowi niedopełnienie obowiązku zapewnienia zgodności oferowanych towarów z wymogami polskiego jak i europejskiego prawa żywnościowego. Celem przepisów jest umożliwienie konsumentowi zapoznania się przed zakupem z informacjami charakteryzującymi dany środek. Należy zauważyć, że w przypadku omawianych asortymentów – wędlin, Strona miała łatwy dostęp do informacji, jakie powinna zamieścić w miejscu ich sprzedaży, ponieważ wystarczyło by uwidocznia dane, naniesione przez producentów na opakowaniach zbiorczych. Konsument w konsekwencji zaniedbania Strony nie mieli bezpośredniej możliwości zapoznania się z informacjami przysługującymi im z mocy prawa, bez konieczności podejmowania dodatkowych starań o uzyskanie ich od sprzedawcy. Konsument nabywając „szynkę tradycyjną” lub „szynkę wiejską” chce właśnie taki produkt zakupić. Nie chodzi mu zatem o wyrób zawierający w swoim składzie składniki i substancje dodatkowe, który jest łatwo dostępny na rynku, lecz o produkt naturalny, posiadający swoiste walory organoleptyczne i bez substancji dodatkowych. Zaznaczyć należy, iż wyroby oferowane do sprzedaży jako **tradycyjne, wiejskie** charakteryzują się wyższą ceną sprzedaży. W tym stanie rzeczy konsument poza swoim zamiarem i świadomością powinien nie czuć się niejako oszukany. Przy ocenie zakresu naruszenia OWIiH wziął także pod uwagę fakt, iż rzetelna informacja o produkcie stanowi najważniejszy element jakości handlowej, z punktu widzenia interesów i praw konsumenta.

Ustalając wysokość kary OWIiH uwzględnił **dotychczasową działalność** przedsiębiorcy. Ze zgromadzonej w toku postępowania administracyjnego dokumentacji wynika, że Strona w okresie ostatnich 24 miesięcy była karana dwukrotnie. W 2013 roku Strona wprowadziła do obrotu 3 partie napojów Frugo, którego skład podany na opakowaniu w porównaniu do szaty graficznej i pisemnych informacji mógł wprowadzać konsumenta w błąd. Strona została ukarana za wprowadzenie do obrotu 1 partii soku gruszkowo-jabłkowego, z uwagi na użycie nazwy nieadekwatnie do składu wskazanego w wykazie składników, a mianowicie sok gruszkowo-jabłkowym (w składzie sok z jabłek 60%, sok z gruszek 40%). Nadmienić należy, iż Strona na rynku artykułów rolno-spożywczych działa od wielu lat.

Ostatnią przesłanką, którą OWIiH wziął pod uwagę jest **wielkość obrotów strony**, która określa pozycję przedsiębiorcy na rynku, pozwala na dostosowanie wymiaru kary do jego możliwości, przyczyniając się do urzeczywistnienia funkcji prewencyjnej kary. Strona została sklasyfikowana w grupie „**dużych**” przedsiębiorców prowadzących działalność w formie sieci handlowej. Wynika to z faktu, iż nie można zaliczyć Strony do żadnej z grup określonych w art. 104-106 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jednolity z 2013 r. Dz. U. poz. 672 ze zm), tj. do „mikro”, „małych”, lub „średnich” przedsiębiorców. Dokonując oceny uwzględniono oświadczenie Strony – pismo z dnia 22.04.2014 r. w zakresie

osiągniętych przychodów/obrotów za 2013 r. (dot. sprawy ŻNG.8361.69.2014).

W myśl przytoczonego **art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej** maksymalna wysokość kary za wprowadzenie do obrotu artykułu rolno – spożywczego nieodpowiadającego wymaganej przepisami bądź deklarowanej jakości handlowej stanowić może pięciokrotną wartość korzyści majątkowej uzyskanej lub która mogłaby zostać uzyskana przez wprowadzenie tych artykułów rolno – spożywczych do obrotu.

W **art. 17 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 178/2002** zawarty jest wymóg, aby ustanowione środki karne były skuteczne, proporcjonalne i odstraszające. W oparciu o powyższe ustalenia faktyczne i prawne, a w szczególności o ustalenia odnoszące się do pięciu kryteriów wskazanych w art. 40a ust. 5 ustawy o jakości handlowej oraz ustalenia wynikające z treści: art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej, OWIH uwzględniając poziom szkody grożącej potencjalnym nabywcom uznał, iż kara w kwocie określonej w sentencji decyzji mieści się w ustawowo wyznaczonych granicach i jest adekwatna do stwierdzonych naruszeń, a także spełni swoją funkcję prewencyjną.

Na podstawie art. 40a ust. 6 i 7 ustawy o jakości handlowej karę pieniężną stanowiącą dochód budżetu państwa, „**FRAPO-DYSTRYBUCJA**” Spółka z **ograniczoną odpowiedzialnością** ul. Hurtowa 2, 62-510 Konin powinna wpłacić na rachunek bankowy Wojewódzkiego Inspektoratu Inspekcji Handlowej w Opolu numer 39 1010 1401 0013 4222 3100 0000 NBP Oddział Okręgowy Opole w terminie 30 dni od dnia, w którym decyzja o wymierzeniu kary stała się ostateczną.

Opolski Wojewódzki Inspektor
Inspekcji Handlowej
Wojciech Jurczak
Opolski Wojewódzki Inspektor Inspekcji Handlowej

Pouczenie:

3. Na podstawie art. 127 § 1 i 2 oraz art. 129 §1 i 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity z 2013 r. Dz. U. poz. 267 ze zm.) od decyzji przysługuje stronie odwołanie w terminie 14 dni do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie ul. Plac Powstańców Warszawy 1, 00-950 Warszawa za pośrednictwem Opolskiego Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej, ul. 1 Maja 1, 45-068 Opole.
4. Zgodnie z art. 40a ust. 8 ustawy z dnia 21 grudnia 2000r. o jakości handlowej artykułów rolno - spożywczych (tekst jednolity z 2014 r., Dz. U. z 2014 r., poz. 669 ze zm.) do kar pieniężnych stosuje się odpowiednio przepisy działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (tekst jednolity z 2012 r. Dz. U. poz. 749 ze zm.).
5. Kara pieniężna niezapłacona w terminie staje się zaległością podatkową w rozumieniu art. 51 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (tekst jednolity z 2012 r. Dz. U. poz. 749 ze zm.).
6. Zgodnie z art. 16 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego decyzja ostateczna to decyzja, od której nie służy odwołanie w administracyjnym toku instancji.
7. Wniesienie odwołania w terminie wstrzymuje wykonanie decyzji.

Otrzymują:

1. „Frapo Dystrybucja” Spółka z o.o.
ul. Hurtowa 2
65-510 Konin
2. BA w/m
3. a/a

IO

Naczelnik Wydziału Kontroli
Artykułów Żywnościowych,
Nieżywnościowych i Gastronomicznych
mgr inż. Izabela Rogalska